

Statens vegvesen

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP

0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Celine Vallet Sogge / 40228652

Vår referanse:
23/129891-10

Deres referanse:

Vår dato:
02.10.2023

Høring – Oppdaterte og nye forskrifter om tilskudd til natur- og friluftsmål. Innspill fra Statens vegvesen

Vi viser til brev av 6. juli 2023 om ovennevnte.

Statens vegvesen vil innledningsvis vise til samferdselshistoriens betydning og nasjonal verdi i friluftsområder. Ivaretagelse av samferdselshistorie har positiv betydning for at flere trekkes til friluftsområder og bidrar positivt til folkehelsen. Statens vegvesen vil i den forbindelse også påpeke viktigheten av at tilskuddsordningen ikke bare skal bidra til å formidle historien, men også bør bidra positivt til å forvalte den.

Statens vegvesen sin satsning på istandsetting og tilrettelegging av lange og sammenhengende strekninger av de første kjørevegene som historiske vandringsveger i friluftsområder (jfr. Kongevegen over Filefjell, Kongevegen over Dovrefjell, den Trondhjemske postvei) er blitt lagt merke til og en erfarer økt interesse for å besøke slike vandringsveger. Dette er prosjekter som ivaretar og formidler kultur- og naturverdier, gir opplevelser og bidrar til lokal verdiskapning.

Forvaltningsplanene til nasjonalparker/landskapsvernområder har ofte et ensidig søkelys på bevaring av natur, og kulturminner som er fangstrelatert. I prosjektet Kongevegen over Dovrefjell har kulturminne- og naturforvaltningen samarbeidet, og det har vært viktig for å synliggjøre Dovrefjells rike ferdshistorie for naturforvaltningen. Ferdshistorien på Dovrefjell har lange tradisjoner og er nært sammenvevd med historien om Norge. Kongevegen over Dovrefjell sto ferdig på begynnelsen av 1700-tallet som den første offentlige anlagte kjørevegen for hest og vogn over et høyfjellsområde. Særlig strekningene som har bevart sin autentiske karakter, utgjør en viktig del av vår samferdselshistorie og har nasjonal verneverdi. Flere av disse strekningene inngår i landskapsvernområder/ friluftsområder.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Telefon: 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Fakturamottak DFØ
Postboks 4710 Torgarden
7468 Trondheim

Bruk og skjøtsel sikrer bevaringen av kulturminner.

Å løfte frem igjen, både de fysiske sporene, men også det skriftlige kildematerialet og ferdselshistorien til blant annet på Kongevegen på Dovrefjell, utgjør et viktig bidrag for å synliggjøre denne delen av vår historie. Deler av denne kongevegen er fredet, og delstrekninger av Kongevegen over Dovrefjell inngår i Statens vegvesens Nasjonal verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner fra 2002. All erfaring viser at denne typen veger er sårbare kulturminner som krever skjøtsel, slik at ikke vegetasjon og vann visker ut alle spor. At de tas i bruk som historisk vandringsveg er med på å sikre at vegen blir bevart. Å sikre disse vegene og andre kulturminner med en årlig skjøtsel er en kjent utfordring for kulturminneforvaltningen.

Teknisk infrastruktur

For flere av tiltakene tilknyttet natur- og friluftsområder er det behov for teknisk infrastruktur, som trygg tilkomst fra veg og tilstrekkelig med parkering. Erfaringsmessig har vi utfordringer med parkering og tilkomst til en rekke natur- og friluftsområder. Tiltak til slik infrastruktur bør derfor omfattes av tilskuddsordningen. Vi ser at det allerede går igjen i noen av tilskuddsordningene, men dette kunne gjerne blitt vektlagt bedre.

Innspill til konkrete forskrifter.**Tilskudd til besøkssenter for verdensarv**

Fastsatt av Klima- og miljødepartement xx. xx 2023 nr. xx til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak under kap. 1420 post 85.

§1: Etter vårt syn burde formålet også omhandle og bidra til forvaltning av verdensarven, og ikke bare bidra til formidling av kunnskap om verdensarven.

§2: Måloppnåelse bør også vurderes i henhold til forvaltning av verdensarven jfr. innspill § 1. Det må være et mål at verdensarven ivaretas og ikke forringes, og at de kommersielle sidene ved verdiskaping ikke utfordrer verdensarvens verdier.

§4 b: Det bør legges til et punkt, c, om at tilskudd også kan gis til ulike tiltak som bidrar til sikring og ivaretagelse av verdensarven.

Forskrift om tilskudd til tiltak i statlig sikrede friluftslivsområder og områder vernet som friluftslivsområder etter markaloven

Fastsatt av Klima- og miljødepartement xx. xx 2023 nr. xx til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak under kap. 1420 post 78.

§1: I områder hvor det finnes fredete kulturminner, er det viktig å få frem at aktivitet, tilrettelegging og skjøtsel skjer i samsvar med gjeldene lovverk for forvaltning av kulturminner.

§2: Måloppnåelsen bør inkludere tilrettelegging og skjøtsel av historiske veger og vegfar i områdene som er vernet etter Kulturminneloven, SKE-forskriften (Statens kulturhistorisk eiendommer) og Statens vegvesens Nasjonale verneplan for veger, bruer og vegrelaterte kulturminner. Jfr. Kongevegen over Dovrefjell som går i randsonen til en Nasjonalpark og i landskapsvernområder.

Forskrift om tilskudd til Nasjonale turiststier

Fastsatt av Klima- og miljødepartement xx. xx 2023 nr. xx til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak under kap. 1420 post 78.

Begrepet turiststier bør utvides til også å gjelde historiske vegfar og vandringsleder. Denne forskriften må ses i sammenheng med høringen av *NOU 2023:10 Leve og oppleve. Reisemål for en bærekraftig fremtid*. Statens vegvesen leverte innspill til denne høringen.

§2: Tilskuddet bør også bidra til å ivareta kulturminner og kulturmiljøverdier

Tilskudd til besøkssenter for natur

Fastsatt av Klima- og miljødepartement xx. Xx 2023 nr. xx til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak under kap. 1420 post 85.

Denne forskriften bør i større grad omtale kulturmiljø i sammenheng med naturmiljø/natur. Slik forskriften er forelagt, omtales kulturmiljø kun under § 3.

Forskrift om tilskudd til friluftslivsaktivitet

Fastsatt av Klima- og miljødepartement xx. xx 2023 nr. xx til oppfølging av Stortingets budsjettvedtak under kap. 1420 post 78.

Dette innspillet er basert på egenerfaring med forvaltning av en tilskuddsordning rettet mot trafiksikre skoleveger og nærmiljø.

§ 5: Det bør presiseres om prioriteringene er/ikke er i prioritert rekkefølge (angi i parentes). Videre er de 8 aktiviteter/tiltak (a – h))t satt opp mot at antall deltakere tillegges vekt og at egenfinansiering *eller* egen arbeidsinnsats (dugnad) blir prioritert. Det er vanskelig å forstå hvordan dette til slutt skal vektas/prioriteres opp mot hverandre. Et konkret innspill som er

egenerfart er at en setter minimum egenfinansiering, for eksempel x % av totalkostnaden. Videre at dognad spesifiseres i en verdi som timesats, innhentet tilbud etc.

Med hilsen

Ove Myrvåg
Direktør

Céline Sogge
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.